Mottagare
Tekniska nämnden

Information - om upphörande av avtal för städning av insamlingsplatser

Förslag till beslut
Tekniska nämnden tar emot information att VA- och avfallsavdelningen inte kommer förlänga avtalet för städning av insamlingsplatser.

Sammanfattning
VA- och avfallsavdelningen på tjänstemannasidan beslutade den 31 augusti 2026 att avsluta det nuvarande avtalet för städning av samtliga lättillgängliga insamlingsplatser (LIP, område 1–3) i förtid. Avtalet löper ut den 31 januari 2027 och Region Gotland väljer att inte utnyttja det sista optionsåret. Entreprenörerna har informerats om beslutet.

Bakgrunden är en omfattande nedskräpning som har drivit upp kostnaderna till 87,5 % av avtalets absoluta takvolym redan före optionsårets början. Om optionsåret nyttjas beräknas den totala förbrukningen nå 131 % av avtalets takvolym. Detta innebär en olaglig överträdelse med totalt cirka 800 tkr över hela avtalsperioden (motsvarande ett årligt underskott på ca 200 tkr), vilket saknar lagligt stöd i lagen om offentlig upphandling (LOU). Om vi överskrider takvolymen upphör avtalet omedelbart att gälla, vilket skulle försätta regionen i ett olagligt och avtalslöst tillstånd. För att säkra driften och få full kostnadskontroll tar regionen över verksamheten i egen regi den 1 februari 2027. Vi integrerar arbetet vid regionens återvinningscentraler (ÅVC), vilket ger en flexibel styrning samt skapar goda möjligheter till fortsatta arbetsmarknadsinsatser.

Ärendebeskrivning
Under avtalsperioden har nedskräpningen på öns insamlingsplatser varit betydligt mer omfattande än vi förutsåg. För att upprätthålla en godtagbar standard har entreprenörerna tvingats utföra ett stort antal oplanerade akutstädningar utifrån de felanmälningar som kommit in via Infracontrol.

Eftersom vi betalar den akuta renhållningen per timme har utgifterna stigit kraftigt. Kostnaderna för dessa rörliga tilläggsarbeten har regelbundet varit två till tre gånger högre än den fasta avtalskostnaden. Att ta över verksamheten i egen regi är därmed det säkraste sättet för förvaltningen att agera proaktivt och trygga den fortsatta driften innan nuvarande avtal löper ut.

Bedömning

Förvaltningen bedömer det som den juridiskt och ekonomiskt mest framkomliga vägen att återta städning och underhåll på samtliga insamlingsplatser till egen regi. Genom att lägga arbetet i den dagliga driften för den personal som redan finns vid återvinningscentralerna (ÅVC) skapar vi värdefulla synergieffekter.

Det operativa samarbetet med entreprenörerna har fungerat väl, men upphandlingslagstiftningen tillåter inte att vi förlänger avtalet enbart av sociala skäl. För att mildra konsekvenserna för den berörda personalen, där flera har lönebidrag eller kommer från arbetsmarknadsinsatser, planerar Region Gotland att erbjuda målgruppen sysselsättning inom den nya interna verksamheten.

Ekonomisk konsekvensanalys: Övergången till egen regi ger tydliga skalfördelar, bättre kostnadskontroll och skyddar budgeten genom att vi eliminerar de dyra rörliga tilläggskostnaderna. Inga nya kapitalkostnader eller tilläggsanslag krävs. Externa driftskostnader upphör den 31 januari 2027. Den interna driften ryms helt inom nuvarande budget. Detta inkluderar hyra av två skåpbilar samt ett utökat ansvar för den befintliga arbetsledningen.

Barn- och genusperspektiv: Ärendet bedöms inte få några direkt riktade konsekvenser för barn eller utifrån kön. En ren och välskött närmiljö vid öns insamlingsplatser är positivt för alla medborgare, inte minst för barn och barnfamiljer.

Landsbygdsperspektiv: Genom driften i egen regi samordnar vi resurserna utifrån öns återvinningscentraler. Detta gör städningen utanför tätorterna mer flexibel och behovsstyrd. På så sätt motverkar vi nedskräpning på landsbygden mer effektivt än det tidigare fasta schemat.

Miljö- och klimatperspektiv: Samordningen med ordinarie personal vid ÅVC minskar behovet av dubbla eller oplanerade körningar över Gotland. Detta ger effektivare logistikrutter och lägre koldioxidutsläpp från förvaltningens drift, där vi även har räknat in regionens interna koldioxidpris.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen daterad 2026-10-15
Bilaga – inkommen synpunkt, daterad 2026-09-02
Bilaga – svar på inkommen synpunkt, daterat 2026-09-04

Teknik- och samhällsbyggnadsförvaltningen

Lise Langseth
Teknik- och samhällsbyggnadsdirektör

Jan Gilljam-Kroon
Avdelningschef VA och avfall